

Cultura i Espectacles

‘Merlí’. L’impacte d’una sèrie de televisió

La filosofia es fa pro

L’èxit de ‘Merlí’, de TV3, coincideix en un moment en què la llei Wert pretén eliminar la matèria com a assignatura comuna

Gemma Busquets
BARCELONA

“Per què creus que hauries d’aprovar aquest examen?” Aquesta va ser la pregunta amb què l’aleshores professor de filosofia de l’institut de Santa Coloma de Farners (Selva) Josep Maria Carbó va sorprendre els alumnes en una avaluació. Els mètodes de Carbó recorden els del professor de filosofia que interpreta l’actor Francesc Orella, protagonista de la sèrie de TV3 *Merlí*, el gran èxit de la temporada de la cadena catalana. Actualment jubilat, el filòsof Josep Maria Carbó organitza trobades periòdiques, “cafès filosòfics”, en el marc de l’escola de filosofia El Pou, a Girona. “La filosofia és una actitud vital, un anhel, és una manera d’enfocar la vida i, en aquest sentit, sap greu que es converteixi en assignatura.” És crític amb la sèrie de TV3 perquè repeteix un estereotip: “El professor *enrotllat* és sempre el que fa pensar l’alumnat; em pregunto: i els altres professors, què fan? Haurien de fer pensar els alumnes.” I ho arrodoneix amb una reflexió encara més crítica sobre l’educació, “pensada perquè es reproduïxi el sistema”.

La filosofia, sobretot arran de l’èxit d’una ficció televisiva com *Merlí* però també amb programes de més profunditat com ara *Amb filosofia*, del 33, s’ha fet molt pròxima gràcies a

la televisió, que n’ha estat l’aparador. “És una llàstima que, amb la llei Wert, la filosofia, que sembla que s’ha posat de moda, desaparegui com a assignatura comuna i només sigui de modalitat per als alumnes de batxillerat humanístic i social”, lamenta la professora de filosofia Esther Vilalta, de l’institut de Cassà de la Selva (Gironès). Recentment, l’escriptor noruec i professor de filosofia Jostein Gaarder, autor del *best-seller El món de Sofia* (1991), criticava també la mesura del govern del PP: “No és una decisió sàvia”, ironitzava, “perquè hi ha implicacions filosòfiques en tots els aspectes de la vida”. En la transversalitat d’una matèria com la filosofia, “que permet considerar molts temes a classe”, també hi coincideix la professora Esther Vilalta, que sobretot incideix en la pèrdua que suposa de “coneixements fonamentals, essencials”, si s’aplica la llei Wert, ja que significarà “que hi haurà tota una generació que no haurà fet mai filosofia”.

Atresmedia ha comprat la sèrie i l’emetrà doblada al castellà segurament per Nadal a La Sexta

Audiència a la televisió

Nombre d’espectadors i % de quota de pantalla

566.000 (17,7)	544.000 (17,2)	556.000 (16,7)	591.000 (19,3)	559.000 (18,8)	531.000 (17)	459.000 (15,2)	555.000 (19,1)	559.000 (18,3)	577.000 (19,6)	610.000 (20,5)	592.000 (19,9)
14/09 Els peripatètics	21/09 Plató	28/09 Maquiavel	05/10 Aristòtil	12/10 Sòcrates	19/10 Schopenhauer	26/10 Foucault	02/11 Guy Debord	09/11 Epicur	16/11 Els escèptics	23/11 Els sofistes	30/11 Hume

Seguiment a tv3alacarta

Dades obtingudes fins el dia 2 de desembre

Usuaris únics											
Reproduccions											
101.346	84.722	80.131	80.902	78.575	77.757	80.169	79.297	86.321	69.352	67.205	42.171
141.066	117.793	113.043	112.875	116.075	114.602	121.268	115.693	129.690	98.661	98.046	58.857
Episodi 1	Episodi 2	Episodi 3	Episodi 4	Episodi 5	Episodi 6	Episodi 7	Episodi 8	Episodi 9	Episodi 10	Episodi 11	Episodi 12

Merlí ha aconseguit que es parli de filòsofs, de les seves frases més destacades, i que es facin reflexions en una sèrie de televisió, que és entreteniment. L’èxit ja es va confirmar en els cinc primers episodis, quan TV3 reunia cada diu mig milió d’espectadors. La fórmula és combinar les trames pròpies d’una sèrie d’institut, dirigint-se a un perfil de públic adolescent, amb continguts que també poden atraure el públic adult. La personalitat de l’actor Francesc Orella, per al qual la sèrie sembla un ves-

Molt seguida a internet

L’episodi sobre els sofistes de *Merlí*, del 23 de novembre, va batre el rècord de la temporada i una quota del 20,5%. La sèrie també té un alt seguiment en les emissions a la carta, a internet, amb una mitjana de més de 80.000 usuaris únics per capítol. Segons TV3, són xifres més altes que les obtingudes amb *Cites* (74.211 usuaris únics i 103.044 reproduccions) o la telenovel·la diària *La Riera* (mitjana d’octubre, 30.124

usuaris únics i 41.202 reproduccions). Pel que fa a les emissions en directe, cada capítol ha tingut de mitjana prop de 4.500 usuaris únics. En els últims capítols ha augmentat molt l’audiència en directe. En total, els vídeos de *Merlí* ja s’han reproduït més d’1,5 milions de vegades. Pel que fa a dispositius, un 53% del consum de la sèrie es fa a través d’ordinadors; un 32%, des de mòbils i tauletes, i un 15%, des de televisors connectats.

tit fet a mida, és un altre dels punts a favor. Tal com va passar amb *Polseres vermelles*, el grup Atresmedia ha adquirit la sèrie, que es podrà veure doblada al castellà, segurament a La Sexta aquest Nadal.

Què pensen els professors de filosofia de les classes d’en *Merlí*? El professor Xavier Serra, de l’institut Salvador Espriu de Salt, va escriure una carta a aquest diari a finals de novembre en què es mostrava molt crític amb la sèrie però sobretot amb el perfil del protagonista, “cínica, egocèntrica i groller,

L'APUNT

La veritable màgia és una bona feina

Lluís Lloret

Per assolir el triomf sempre se sol dir que no hi ha fórmules màgiques, però sí que es poden aplicar combinacions equilibrades d'elements. En una sèrie sempre va bé un protagonista potent, carismàtic, com ara el Doctor House; i porcions d'humor, de romanticisme, de mala llet, de crítica social... I unes bones dosis de *veritat* en la qual un bon nombre d'espectadors es pugui

veure identificat sovint o de tant en tant. Si hi afegim algun tret distintiu original, com en el cas de *Merlí* ho és la interacció amb les bases filosòfiques clàssiques, encara millor. Quan es té tot això controlat, encara falta afirmar temes tan importants com la tria d'actors (agraïda, en aquesta sèrie). I, finalment, cal tenir sort, que sola no fa res si no hi ha una bona feina prèvia.

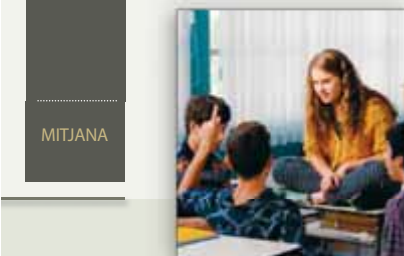

pera

558.250
(18,3)

MITJANA

(capítols 1-11)

80.525

116.256

Mitjana

una espècie de Doctor House de *l'insti*". Explica que la sèrie és motiu de conversa entre els companys i, amb relació al *boom*, diu: "Hi ha instituts

Demà s'emet l'últim episodi i la cadena està ultimant detalls per a una segona temporada

en què els nanos en parlen molt i d'altres, com el meu, en què la sèrie no ha enganxat tant."

I les dones filòsofes?

Una altra crítica és la nul·la presència de dones filòsofes en els capítols, tal com va remarcar la lectora Rosa Vendrell en una carta a aquest diari. El creador de la sèrie, Hèctor Lozano, explica que en la segona temporada, en preparació, s'inclourà el pensament d'una filòsofa si s'adequa a la trama del capítol. "La gent creu que primer trio un filòsof i després escric el capítol, i és al revés", explica. I hi afegeix que aplica el mateix criteri tant per a homes com per a dones, si bé "en la història de la filosofia hi ha més homes que dones".

Una visió més positiva sobre la sèrie és la de la professora Esther Vilalta, conscient que és una ficció i que el retrat del món d'un institut "no és fidel; no és tan fàcil transgredir les regles". Reconeix que les trames donen molt de joc però destaca que s'usila "filosofia com a discurs narratiu d'una sèrie". "Es donen idees descontextualitzades del pensament de l'autor" però contribueixen a desmitificar la filosofia com a matèria complicada i a "fer-la assequible i interessant". "*Merlí* ajuda a popularitzar-la, a crear un cert interès", explica. Esther Vilalta destaca també com a punt a favor com s'aplica el pensament del filòsof clàssic a l'actualitat, "es fa una reflexió de la realitat". Més enllà de la tele i de l'aula, els alumnes de batxillerat parlen de filosofia? A la demarcació de Girona s'ha organitzat una jornada de filosofia el divendres 11 en què participen dotze instituts de les comarques gironines i 450 estudiants. ■

Entrevista **Hèctor Lozano** Creador de 'Merlí'

Hèctor Lozano és guionista i creador de la sèrie 'Merlí', fotografiat amb la pissarra dels personatges ■ ARXIU

“És la sèrie que hauria volgut veure als 16 anys”

Gemma Busquets
BARCELONA

Després de gairebé quinze anys formant part de diversos equips de guió, va deixar *La Riera* per emprendre un projecte propi. *Merlí*, la seva primera creació en solitari, ha estat l'èxit de la temporada de TV3.

Com va començar 'Merlí'?

Fa tres anys. Vaig presentar cinc pàgines de guió, la llavor de la sèrie, a TV3: un perfil del professor i cinc alumnes. A la cadena els va interessar i vaig treballar l'argument de la primera temporada, aprofundint en els personatges. Vaig escriure un episodi pilot perquè TV3 volia saber com *sonava* la sèrie i també a una productora, Veranda TV. Llegit el primer episodi, van veure-ho clar. He tingut molt temps per escriure la sèrie i això és un luxe perquè és molt necessari. A la tele tot són presses. I en aquest cas, no he tingut la pressió del temps. A *Merlí* els capítols tenen set o vuit versions, i no els he parat de reescriure, fins i tot durant la gravació. Perquè també he fet de productor executiu durant el rodatge i he fet molts canvis en seqüències. És un projecte molt

personal. He estat molt lliure d'escriure el que volia i la sort que m'ho han acceptat.

Els actors han aportat també a aquests canvis?

També hi ha una creació de l'actor, sobretot en el protagonista però també entre els joves; és fantàstic millorar el guió. Per exemple, la trama d'en Santi, aquest professor que es moria. No havia parlat mai amb cap persona amb sobrepès i l'actor, en Pep Jové, em va ajudar en els matisos del personatge i em va fer aportacions en el diàleg amb el Bruno del penúltim episodi. Tots els actors s'hi han deixat la pell, a la sèrie.

Destaca perquè va un punt més enllà de les sèries d'instituts?

En el primer episodi deixo molt clares les intencions de la sèrie. En *Merlí* diu al seu fill, al final: "No em crec que els adolescents només estiguen pensant en el sexe i emborratxar-vos; també teniu pors i inquietuds." M'interessava reflectir això. També es parla de sexe, d'anar de festa, d'alcohol, però no és el tema principal, no és *Física o química*. Volia aprofundir més, fer els adolescents un xic més adults, no tractar-los com nens petits: tenen proble-

mes familiars, inseguretats, amors no correspostos, en certa manera el que tindran a partir d'ara. En l'ensenyament tot està molt estipulat i volia mostrar un professor que connecta de manera alternativa amb els alumnes, i fa que els agradi l'assignatura, ja sigui *mates* o filosofia.

En l'últim episodi hi ha una declaració contundent contra l'homofòbia.

Per mi és la seqüència més important de classe. En *Merlí* és contundent contra l'homofòbia. I es troba a faltar en molts instituts; no dic que no hi hagi professors que no ho facin, però no tots. S'hauria d'actuar així des de petits, parlar-ne, normalitzar-ho i s'evitarien aquestes actituds, com també en altres temes com la violència de gènere. Per mi era molt important: sóc gai i he escrit la sèrie que m'hauria agradat veure als setze anys. A la tele, el que veu tothom, hi veig algú, un Oliver per exemple, que em representa.

Sorpresa de l'èxit?

Sempre hi he confiat moltíssim. Pensava que podia agradar perquè tenia molts ingredients. No m'ha estranyat però no m'esperava aquest *boom*. Al festival Zoom Igualada era ple de fans. ■